

Offentliggjort d. 27. januar 2015

Gaveoverdragelse - unoterede anparter - værdiansættelse - vurdering efter pengetankreglen og anvendelse af 1982-værdiansættelsescirkulæret - SKM2015.57.SR©

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Skatterådet antog ved et bindende svar af 11/11 2014, at en beregnet handelsværdi af et unoteret selskabs aktiver efter pengetankreglen, jf. aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 6, ikke udelukkede en værdiansættelse af anparterne i samme selskab efter cirkulære nr. 185 af 17/11 1982, pkt. 17, stk. 2, til formueskattekursen ved en samtidig gaveoverdragelse af anparterne fra fader til datter.

Sagen afgjort ved Skatterådets bindende svar af 11/11 2014, ref. i SKM2015.57.SR, drejer sig bl.a. om, hvorvidt en **værdiansættelse af et selskabs aktiver og passiver** til brug for en vurdering efter pengetankreglen, jf. aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 1, nr. 3 og stk. 6, ved en gaveoverdragelse i familieforhold udelukkede muligheden for at **værdiansætte aktierne i samme selskab** efter cirkulære nr. 185 af 17/11 1982, pkt. 17, stk. 2 (1982-cirkulæret) til formueskattekursen. Eller med andre ord: Om det var muligt at anvende forskellige værdiansættelser med hvert sit formål ved én og samme gaveoverdragelse.

I den pågældende sag stod det klart, at værdiansættelsen efter 1982-cirkulæret var mere lukrativ for parterne i gaveoverdragelsen end værdiansættelsen efter pengetank-reglen. På denne baggrund forelå sagen som et spørgsmål om, hvorvidt gavegiver og gavemodtager havde krav på at anvende 1982-cirkulærets regler om værdiansættelsen af unoterede aktier til formueskattekursen ved værdiansættelsen af de omhandlede aktier ved

Offentliggjort d. 27. januar 2015

gaveoverdragelsen med virkning for bl.a. fastsættelse af gaveafgift samt eventuelt avancebeskatning.

SKAT stillede sig afvisende overfor dette synspunkt, men SKAT's indstilling blev underkendt af Skatterådet.

Pengetankreglen

Gaveoverdragelse af aktier i familieforhold med skattemæssig succession forudsætter efter aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 1, nr. 3, at selskabets virksomhed ikke i overvejende grad består af udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer el.lign., jf. § 34, stk. 6 (pengetank-reglen). Selskabets virksomhed anses i overvejende grad at bestå i udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer el.lign., såfremt bl.a. **handelsværdien** af selskabets udlejningsejendomme, kontanter, værdipapirer el.lign. enten på overdragelsestidspunktet eller opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår udgør mindst 50 pct. af handelsværdien af selskabets samlede aktiver.

Der er, bl.a. i motiverne til bestemmelsens forløber i den nu ophævede aktieavancebeskatningslovs 11 samt i Den Juridiske Vejledning, afsn. C.B.2.13.1, fastsat nærmere anvisninger om værdiansættelsen af selskabets aktiver i relation til pengetankreglen. Denne problemstilling vil ikke blive nærmere omtalt i nærværende sammenhæng.

Cirkulære nr. 185 af 17/11 1982

For så vidt angår **værdiansættelsen af unoterede aktier ved overdragelser mellem den gaveafgiftspligtige personkreds** i relation til **eventuel avancebeskatning og gaveafgiftsberigtigelse** finder det velkendte cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 om værdiansættelse af aktiver og passiver i dødsboer m.v. og ved gaveafgiftsberegning fortsat anvendelse.

Om overdragelse af aktier i familieforhold fremgår af 1982-cirkulærets pkt. 17, stk. 2, at:

"Værdiansættelsen for unoterede aktier skal ske efter aktiernes handelsværdi. Ofte vil der ikke kunne fremskaffes oplysninger om handelsværdien ud fra stedfundne om-

Offentliggjort d. 27. januar 2015

sætninger, eller omsætningerne har fundet sted under forhold, som bevirker, at den anvendte overdragelseskurs er uegnet som udtryk for handelsværdien. I så fald vil en kurs udregnet efter de af Ligningsrådet fastsatte retningslinjer for beregning af formueskattekursen kunne anvendes ved værdiansættelsen. Denne kursberegning foretages i almindelighed på grundlag af selskabets regnskab for det regnskabsår, der er udløbet nærmest forud for det tidspunkt, der er afgørende for skatte- og afgiftsberegningsregningen. I særlige tilfælde må beregningen dog foretages på grundlag af regnskabet for regnskabsåret, der udløber efter afgiftstidspunktet, navnlig i tilfælde, hvor den afgiftspligtige begivenhed er indtruffet ganske kort tid forud for regnskabsårets udløb. Beregningen af kursen sker med anvendelse af de beregningsregler, herunder beregningsfaktorerne, som var kendt på afgiftstidspunktet, hvilket ved gaveoverdragelser vil sige beregningsreglerne for beregning af formueskattekursen pr. 1. januar i det kalenderår, hvori afgiftspligten indtræder.”

En kursansættelse opgjort efter retningslinjerne for beregning af formueskattekursen har traditionelt ført frem til en gunstig værdiansættelse for parterne. I praksis har det derfor væsentligt praktisk betydning, om parterne har et retskrav krav på at anvende formueskattekursen efter 1982-cirkulærets pkt. 17, når cirkulærets egne betingelser herfor er opfyldt.

Da 1982-cirkulæret blev videreført med boafgiftsloven fra 1995 qua motivudtalelserne til lovens § 12, jf. FT 1994/94, tillæg A, s. 3852, 1. sp., tilkendegav den daværende skatteminister, Carsten Koch, om denne problemstilling – i form af et svar på bl.a. et spørgsmål om udviklingen de seneste 10 år i anvendelsen af henholdsvis handelsværdien og skatteværdien i forbindelse med værdiansættelsen ved aktieoverdragelser, jf. FT 1994/94, tillæg B, s. 768 – 769, bl.a., at:

”Når værdien af unoterede aktier fastsættes på grundlag af formueskattekursen, er der således tale om en praktisk metode for at værdiansætte i disse særlige situationer.

For så vidt angår spørgsmålet om udviklingen i praksis, foreligger der ikke statistisk materiale, som kan danne grundlag for den ønskede opgørelse. Foranlediget af spørgsmålet har Told- og Skattestyrelsen været i kontakt med nogle told- og skatte-

Offentliggjort d. 27. januar 2015

regioner (Horsens, Nærum, Ålborg og Århus) og dér fået bekræftet, at værdiansættelsen af unoterede aktier ved gaveafgiftspligtige overdragelser nøje følger cirkulære nr. 185 af 17. november 1982, hvorefter den relevante formueskattekurs lægges til grund, med mindre der foreligger relevant omsætning af aktierne til tredjemand eller andre helt specielle forhold, jf. nærmere nedenfor.

...

Selv om også disse sager naturligvis er konkrete, fastslår forhåndsbeskederne, at aktierne i gavesammenhæng skal værdiansættes til værdien i handel og vandel på det afgørende tidspunkt for afgiftsberegningsen, jf. cirkulære nr. 185 af 17. november 1982, samt at en overdragelseskurs efter de af Ligningsrådet fastsatte retningslinier for beregning af skattekursen, bortset fra ekstreme tilfælde, ikke vil blive kritiseret skattemæssigt.

...

Efter cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 er der dog, som også fastslået af Ligningsrådet og Landsskatteretten, visse situationer, hvor formueskattekursen ikke giver et retvisende udtryk for aktiernes værdi i handel og vandel. Det kan være tilfældet på grund af stedfundne omsætninger af aktierne til tredjemand eller på grund af indtrufne faktiske eller retlige ændringer i og omkring det pågældende selskab, som ikke har fundet udtryk i det årsregnskab, der som udgangspunkt skal danne grundlag for beregning af den relevante formueskattekurs. I sidstnævnte tilfælde, og hvor gaveoverdragelsen finder sted sidst i et regnskabsår, vil det kommende årsregnskab eventuelt kunne forlanges lagt til grund ved beregningen af overdragelseskursen.”

Som det fremgår, havde skattemyndighederne således i årene frem til 1995 fulgt en praksis, hvor en værdiansættelse baseret på formueskattekursen blev lagt til grund af skattemyndighederne, med mindre der forelå relevant omsætning af aktierne til tredjemand eller andre helt specielle forhold. Skatteministerens uddybende bemærkninger synes i den sammenhæng at måtte forstås således, at der med formuleringen ”*andre helt specielle forhold*” i første række tænkes på retlige eller faktiske ændringer i og omkring det pågældende selskab, der endnu ikke har givet sig udslag i det regnskab, der som udgangspunkt skal danne grundlag for beregningen af formueskattekursen.

Offentliggjort d. 27. januar 2015

Om det med formuleringen ”bortset fra ekstreme tilfælde” tænkes på tilfælde, der ikke er omfattet af begreberne *relevant omsætning af aktierne til tredjemand* henholdsvis *andre helt specielle forhold* står dog ikke ganske klart.

Nogle få år senere, nemlig i 1999, oplyste den daværende skatteminister, Ole Stavad, ved besvarelsen af spørgsmål S 1114, jf. FT 1998/99, tillæg F, s. 4163 ff., følgende:

“Ved beregning af bo- og gaveafgift skal man efter loven og Cirkulære nr. 185 af 17. 11. 1982, som er udstedt af Skatteministeriets Departement, anvende handelsværdien. Hvis der imidlertid ikke kan fremskaffes oplysninger om handelsværdien ud fra stedfunden omsætning, så bestemmer cirkulæret, at formueskattekursen kan finde anvendelse. Der er altså her tale om lempeligere adgang til at anvende skattekursen end ved avancebeskatningen ved arv og handel mellem interesseforbundne parter.

Hvis formueskattekursen lægges til grund for afgiftsberegningen i forbindelse med arveforskud og gave, finder den automatisk anvendelse ved avanceopførelsen på de pågældende aktier, jf. aktieavancebeskatningslovens § 9, stk. 1, 1. pkt. 1982-cirkulæret giver altså skatteydere et retskrav på i visse situationer at anvende skattekursen dels ved beregning af bo- og gaveafgift, dels ved avancebeskatning ved gave og arveforskud.

Ændringer i værdiansættelsen på dette område kan kun ske ved lovændring eller ændring af Departementets cirkulære. Jeg har i denne sammenhæng besluttet, at jeg vil afvente Generationsskifteudvalgets rapport, før jeg foretager mig noget i forhold til værdiansættescirkulæret fra 1982, jf. vedlagte brev af 12. februar 1999 til skatteordførerne.”

Med denne tilkendegivelse blev i hvert fald tydeliggjort den opfattelse hos Skatteministeriet, at borgeren har et retskrav på anvendelse af 1982-cirkulæret, for så vidt cirkulærets betingelser er opfyldt.

Se endvidere Michaels Serup, Aktieoverdragelse til skattekursen, TfS 2005, 51 samt TfS 2005, 77 samt dennes kommentar i henholdsvis TfS 2014, 442 og TfS 2014, 716 til

Offentliggjort d. 27. januar 2015

Landsskatterettens kendelse ref. i TfS 2014, 449 LSR vedrørende området for særlige omstændigheder, der taler for en fravigelse af formueskattekursen.

Som det fremgår af 1982-cirkulærets ordlyd, kommer det på tale at anvende formueskattekursen, hvor der ikke foreligger *oplysninger om handelsværdien ud fra stedfundne omsætninger, eller omsætningerne har fundet sted under forhold, som bevirker, at den anvendte overdragelseskurs er uegnet som udtryk for handelsværdien*. I forarbejderne til boafgiftsloven tales i denne samme sammenhæng om *relevant omsætning af aktierne til tredjemand*. Fra praksis kan henvises til bl.a. TfS 2008, 1012 LSR.

Skatterådets bindende svar ref. i SKM2015.57.SR rejser spørgsmålet, om andre indikationer af objektiv karakter på en handelsværdi må sidestilles med en ”relevant omsætning af aktierne til tredjemand” i 1982-cirkulærets forstand med den virkning, at parterne i en gaveoverdragelse fortaber et retskrav på at værdiansætte aktier i et noteret selskab på grundlag af skattekursen. Eksempelvis kan her peges på en tidligere indhentet sagkyndig vurdering af aktiernes værdi og – som det var tilfældet i den foreliggende sag – en værdiansættelse indhentet med henblik på og udarbejdet til brug for en vurdering af en aktieoverdragelse efter pengetankreglen.

Fra parallelområdet overdragelse af fast ejendom indenfor den afgiftspligtige personkreds og ved arveudlæg, jf. 1982-cirkulærets pkt. 3 ff., har praksis om denne problemstilling delt sig i to spor.

For gaveoverdragelser indenfor den afgiftspligtige personkreds har Landsskatteretten med kendelsen ref. i SKM2007.431.LSR og siden Landsskatterettens ikke-offentliggjorte kendelse af 5. oktober 2007, jr. nr. 2-4-1941-0305, tilkendegivet, at selv en umiddelbart forudgående handel af samme ejendom til en markant afvigende pris ikke udelukker en anvendelse af +/- 15 pct.’s reglen ved den efterfølgende overdragelse indenfor den afgiftspligtige personkreds. Det første trin til etablering af denne retsstilling blev taget med kendelsen ref. i SKM2007.431.LSR, der kort efter blev genstand for en forespørgsel til skatteministeren gennem Folketingets Skatteudvalg, spørgsmål 325 af 30. juli 2007. Den daværende skatteminister, Kristian Jensen, meddelte i denne anledning, at Skatteministeriet ikke havde indbragt kendelsen for domstolene, da der efter

Offentliggjort d. 27. januar 2015

ministeriets vurdering ikke var udsigt til, at ministeriet i sidste ende ville vinde sagen. Det stod endvidere klart, at skatteministeren ikke var indstillet på at ændre +/- 15 pct.'s reglen.

For udlæg fra dødsboer har praksis derimod fastholdt det synspunkt, som blev tilkendegivet i Retssikkerhedsudvalgets Redegørelse fra 1994, s. 156, hvorefter den omstændighed, at der på boets eller parternes foranledning foretages en vurdering af ejendommen, indebærer, at det er denne vurdering, der skal lægges til grund. Boet eller parterne kan således i denne situation ikke efterfølgende vælge at anvende +/- 15 pct.'s reglen. I en verserende domstolssag har SKAT forsøgt at udstrække dette synspunkt så vidt som til at omfatte en situation, hvor selv den vurdering, der sker i tilknytning til en prioritering, afskærer en anvendelse af 1982-cirkulæret.

For så vidt angår **unoterede aktier** kan fra praksis vedrørende anvendelse af skattekursen peges på den tidligere omtalte kendelse ref. i Tfs 2008, 1012 LSR, hvor skattemyndighederne anfægtede parternes værdiansættelse på baggrund af skattekursen, men da som følge af, at den omtvistede post aktier – umiddelbart efter salg fra far til søn – blev afhændet af sønnen til tredjemand til en værdi, der var 2½ gang større end værdien opgjort på grundlag af skattekursen. Landsskatteretten henviste bl.a. til, at der forelå oplysninger om handelsværdien af den overdragne aktiepost, at der tidsmæssigt var sammenfald mellem overdragelserne af kapitalandelene, samt at det måtte lægges til grund, at handelsværdien af aktieposten var parterne bekendt på overdragelsestidspunktet.

Forholdet mellem pengetankreglen og cirkulære nr. 185 af 17/11 1982

I sagen afgjort ved Skatterådets bindende svar ref. i SKM2015.57.SR førte værdiansættelsen efter pengetankreglen i aktieavancebeskatningslovens § 34 henholdsvis 1982-cirkulærets pkt. 17 øjensynligt frem til to, væsentligt forskellige, værdier. Spørgsmålet var herefter, som nævnt indledningsvist, om værdiansættelsen efter pengetank-reglen udelukkede anvendelse af værdiansættelsen efter 1982-cirkulæret, der var mere lukrativ for parterne.

Sagen drejede sig, summarisk gengivet, om en påtænkt overdragelse af en aktiepost på 20 pct. i et holdingselskab fra fader til datter. Videre var det tanken, at datteren efter

Offentliggjort d. 27. januar 2015

overdragelsen skulle videreoverdrage halvdelen af aktieposten, 10 pct., til datterens ægtefælle. Aktieposten på 20 pct. påtænkte gaveoverdraget fra faderen til datteren med skattemæssig succession efter aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 6, og således, at aktieposten ønskedes værdiansat til formueskattekursen efter 1982-cirkulærets pkt. 17.

Familien anmodede på denne baggrund om Skatterådets bekræftelse på, at der med hensyn til at fastlægge, om selskabets virksomhed i overvejende grad består i udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende, jf. ABL § 34, stk. 6 ("pengetank") kunne tages udgangspunkt i TSS-cirkulære 2000-5, 2000-9, 2000-10, samtidig med at der efterfølgende sker overdragelse og værdiansættelse af de pågældende anparter til en opgjort skattekurs, jf. cirkulære nr. 185 af 17/11 1982.

SKAT antog her, at familien ikke kunne værdiansætte anparterne til formueskattekursen ved gaveoverdragelsen fra fader til datter, da den beregnede handelsværdi af aktiverne, der var anvendt ved vurderingen af aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 6, efter SKAT's vurdering skulle indgå i vurderingen af handelsværdien af aktierne omfattet af boafgiftslovens § 27, stk. 1. Der var således efter SKAT's opfattelse ikke hjemmel i boafgiftslovens § 27, stk. 1 eller cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 til ikke at anvende en kendt handelsværdi.

SKAT's synspunkt ligger på line med den praksis, der havde udviklet sig i henseende til fast ejendom, hvor +/- 15 pct.'s reglen ikke kan finde anvendelse i tilfælde, hvor boet har fået foretaget en uformel vurdering, jf. ovenfor.

Skatterådet tilsidesatte imidlertid SKAT's synspunkt og besvarede familiens spørgsmål bekræftende, da *"der ved en gaveoverdragelse af unoterede aktier omfattet af boafgiftslovens § 27 er et retskrav efter 1982-cirkulæret på anvendelse af formueskattekursen, når der ikke kan fremskaffes oplysninger om handelsværdien ud fra stedfundne omsætninger, eller omsætningerne har fundet sted under forhold, som bevirker, at den anvendte overdragelseskurs er uegnet som udtryk for handelsværdien, og der ikke er særlige omstændigheder, der taler for en fravigelse af formueskattekursen som fx i SKM2010.290.VLR og SKM2014.345.LSR."*

Offentliggjort d. 27. januar 2015

Skatterådet fandt med andre ord ikke, at den omstændighed, at der som led i en vurdering efter pengetankreglen foretages en vurdering af aktivernes handelsværdi, giver grundlag for at afskære skatteyderen fra at anvende 1982-cirkulærets bestemmelser om værdiansættelse af unoterede aktier.

Afgørelsen understreger 1982-cirkulærets fortsatte betydning for værdiansættelsen af unoterede aktier ved gaveoverdragelser m.v., og der er med afgørelsen herunder lagt afstand til, at ”beregnete værdier” kan sidestilles med ”relevant omsætning af de pågældende aktier” eller kan udgøre sådanne særlige forhold, at der er grundlag for at fravige 1982-cirkulærets værdiansættelsesbestemmelser.

— o —